

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců Mgr. Radovana Havelce a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **A. M.**, zastoupeného Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Praha 7, Ovenecká 78/33, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 3. 2017, č. j. OAM-779/ZA-ZA14-HA11-2015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 26. 7. 2017, č. j. 41 Az 4/2017 – 54,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovenému advokátovi Mgr. Bc. Filipu Schmidtovi, LL.M se sídlem Praha 7, Ovenecká 78/33 **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **8.228 Kč**. Tato částka bude advokátovi vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení. Náklady zastoupení stěžovatele hradí stát.

Odůvodnění:

I. Dosavadní řízení

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 6. 3. 2017, č. j. OAM-779/ZA-ZA14-HA11-2015 neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*zákon o azylu*“).

[2] Krajský soud v Brně (dále též „*krajský soud*“) žalobu proti žalovanému rozhodnutí zamítl rozsudkem ze dne 26. 7. 2017, č. j. 41 Az 4/2017 – 54. Krajský soud považoval za stěžejní námitku žalobce, že se při návratu do země původu obává o svůj život z důvodu příslušnosti k berberskému etniku.

[3] Krajský soud shrnul, že žalobce se sice zúčastnil několika demonstrací, nebylo však prokázáno, že tyto organizovala strana MAK – Hnutí za autonomní Kabýlii, jejímž měl být sympatizantem. Žalobce měl potíže s policií pouze v jednom případě a navíc neměl v Alžírsku žádné problémy kvůli tomu, že s touto stranou sympatizoval. Sám pak žalovanému sdělil, že kvůli tomu, že byl v jednom případě zbit policií na demonstraci a zadržen, se na žádnou složku policie či jiný státní orgán v Alžírsku neobrátil. Žádné kroky vůči státním orgánům nečinil ani poté, kdy byl unesen. Pokud měl žalobce problémy kvůli své příslušnosti k berberskému etniku na vysoké škole, jednalo se rovněž o ojedinělý problém, navíc žalobce poté bez problémů studium dokončil.

[4] Krajský soud byl proto toho názoru, že v Alžírsku není součástí státní politiky diskriminovat Berbery, ti tvoří značnou část obyvatel uvedené země. Obyvatelé tohoto etnika pracují a mohou pracovat ve státní správě, jejich jazyk je v poslední době uznáván jako úřední řeč. Zdůraznil, že žalobce se neobrátil na žádnou státní instituci, tedy ani nezkusil, zda mu může poskytnout ochranu vlastní stát, a nevyužil ani možnosti vnitřního přesídlení do jiné části Alžíru, kdy neprokázal, že by mu v tomto bránily nějaké závažné objektivní skutečnosti. Jako nedůvodné shledal krajský soud také námitky o pronásledování žalobce kvůli náboženskému vyznání. Krajský soud zdůraznil, že v Alžíru je v ústavě zakotvena náboženská svoboda, nemuslimové mohou pracovat ve veřejné správě a pro osobní potřebu dovážet náboženské knihy. K osobě žalobce uvedl, že ten nebyl ortodoxním křesťanem, víru nepraktikoval. Prakticky tedy kvůli náboženství problémy neměl. Krajský soud se dále zabýval tvrzenými obavami žalobce z výkonu vojenské služby v Alžíru. V této souvislosti krajský soud uvedl, že obavy žalobce ze šikany z důvodu berberské příslušnosti zůstaly zatím pouze v hypotetické úrovni. Žádná šikana žalobce nepostihla, neboť ten základní vojenskou službu dosud nenastoupil. Ani odmítání výkonu vojenské služby pro rozpor se svědomím podle krajského soudu nezakládají odůvodněné obavy z hlediska azylově relevantních důvodů. Krajský soud proto v uvedených okolnostech neshledal naplnění znaků pronásledování podle ustanovení § 12 písm. a), b) zákona o azylu.

[5] Krajský soud se dále ztotožnil se žalovaným v tom, že v žalobcově věci nejsou dány ani důvody pro udělení azylu z důvodů uvedených v ustanovení § 13 a § 14 zákona o azylu. Neshledal také, že by měla žalobci při návratu do Alžírska hrozit vážná újma ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu. Nebyly zde proto naplněny ani důvody pro udělení doplňkové ochrany.

II. Kasační stížnost a vyjádření k ní

[6] Žalobce (dále též „*stěžovatel*“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, kterou následně doplnil v reakci na vyjádření žalovaného. V kasační stížnosti uplatnil důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb. soudní řád správní (dále též „*s. ř. s.*“). Stěžejní námitkou stěžovatele je to, že podle jeho

názoru krajský soud v jednotlivých aspektech pojmu *„odůvodněný strach z pronásledování“* nerespektuje ustanovení zákona o azylu, kvalifikační směrnice (směrnice Rady 2004/83/ES) a zčásti ani judikatury. V tom stěžovatel spatřuje pochybení krajského soudu z hlediska procesního i hmotněprávního a má za to, že kasační stížnost je přijatelná a měla by být projednána meritorně.

[7] Stěžovatel v kasační stížnosti znovu shrnul, že zemi opustil z důvodů, které v něm vyvolaly obavy z pronásledování ve smyslu § 12, resp. z nebezpečí vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu. Uvedl, že je berberské národnosti, což je v Alžírsku diskriminovaná menšina a stěžovatel měl v souvislosti s tím problémy. Policií byl několikrát zbit a byl unesen. Dále poukázal na to, že je konvertita, za což jej na univerzitě zbili a obyvatelé vesnice jej nutili i tak k muslimským modlitbám. Také uvedl, že je sympatizantem Hnutí za nezávislost Kabýlie, což také souvisí s berberskou národnostní identitou. Při jedné z demonstrací v roce 2011 byl policií zbit. Posledním důvodem bylo odmítání nástupu na povinnou vojenskou službu, které je motivováno svědomím a souvisí s jeho nesouhlasem s režimem i s berberskou národností jakožto důvodem šikany.

[8] Stěžovatel krajskému soudu vytkl, že přijal závěry žalovaného o efektivnosti ochrany před pronásledováním a nepodrobil je podrobnějšímu dokazování. Stěžovatel své obavy spojoval s třemi různými důvody, každému z nich bylo namístě se věnovat v důkazní rovině, a to jak posouzením jeho výpovědi, tak obsahu informací o zemi původu. Krajský soud navzdory žalobním námitkám zcela nesprávně posoudil otázku pronásledování, resp. nebezpečí vážné újmy, když je odmítl vidět jako pronásledování na kumulativním základě. Stejně jako žalovaný i krajský soud nesprávně přistoupil ke každému jednotlivému důvodu obav izolovaně. Ačkoliv stěžovatel má opakované zkušenosti s násilím na své osobě, ať už ze strany soukromých osob, tak i ze strany státních orgánů (bezpečnostních složek), soud vždy uzavřel, že žalobce byl vystaven útoku (ať už kvůli víře, či své národnosti, nebo sympatie s hnutím MAK) *„jen jednou“*. Takové hodnocení se míjí podstatou posouzení rizik hrozících stěžovateli v intencích § 12 a 14a zákona o azylu a dle čl. 9 Směrnice Rady 2004/83/ES.

[9] Stěžovatel poukázal na to, že jeho obavy z postupu úřadů vůči křesťanům a konvertitům potvrzuje například zpráva Ministerstva vnitra Velké Británie ze dne 17. 1. 2013. Ta v sekci 19.12 uvádí, že vláda i extremistické organizace Alžíru si přejí zachovat muslimskou identitu země. Vzrůstal počet případů obvinění a zastrašování konvertitů-křesťanů, kdy byli obviňováni ze svádění od muslimské víry, což je v rozporu s ústavou. Obdobně zapojení stěžovatele v aktivitách spojených s příslušnosti k berberské menšině a hnutím MAK nejsou v intencích zákonné definice pronásledování a vážné újmy řádně hodnoceny. Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA za rok 2016 zmiňuje případy zatčení a násilných střetů s policií. Stěžovatel poukázal také na to, že judikatura Nejvyššího správního soudu v některých případech považuje odmítání vojenské služby, nebo účast v bojích relevantní pro udělení mezinárodní ochrany (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004-49 či ze dne 9. 6. 2008, č .j. 5 Azs 18/2008-83, ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012-44).

[10] Dále stěžovatel uvedl, že zpráva organizace Human Rights Watch za rok 2016 uvádí, že v provincii Ghardajá ve vlně násilí mezi Berbery a Araby zahynulo v roce 2015 25 osob a 70 jich bylo zraněno následkem střelby. Skutečnost, že násilnosti mezi Araby a Berbery nabyly na intenzitě, potvrzuje i zpráva Freedom House za rok 2015 z července 2016 (sekce právní stát). Zprávy Freeedom House za rok 2015 i Human Rights Watch 2016 potvrzují, že alžírský režim i v současné době tvrdě postihuje snahy o demonstrace a vůbec svobodu shromažďování, kdy trestní zákoník i pokojné „neschválené" shromáždění trestá odnětím svobody. Zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA za rok 2015 také uvádí, že jedním z nejzávažnějších problémů je nepřiměřené užívání síly ze strany policie, včetně mučení s tím, že pachatelé jsou beztrestní. Dále informace o zemi původu sice nehovoří o systematickém pronásledování ve smyslu zásahu do fyzické integrity křesťanských věřících, ale omezena je svoboda volně se shromažďovat za účelem modliteb, distribuce náboženské literatury atd., tudíž menšinoví věřící jsou do určité míry diskriminováni. Zpráva ministerstva zahraničních věcí USA o svobodě vyznání za rok 2015 v části *"Dodržování svobody vyznání ve společnosti"* také potvrzuje tvrzení stěžovatele, že konverze ke křesťanství není převážně muslimskou společností obecně přijímána a většina konvertitů má obavy o svojí bezpečnost a čelí různým výhrůžkám ze strany rodinných příslušníků, sousedů apod. Sám stěžovatel již byl obětí nezákonného zatčení a mučení, únosu, zřejmě ze strany soukromých osob, a různých forem nátlaku na svojí osobu (během studií).

[11] Podle stěžovatele z napadeného rozsudku není zřejmé, proč útoky vůči němu, byť i hodnocené jako separátní incidenty, nedosahují intenzity pronásledování. V řadě případů bylo zasahováno do jeho fyzické integrity. Pokud tato jednání vůči stěžovateli nespadají pod § 12 písm. a), zákona o azylu, pak na ně lze podle názoru stěžovatele nahlížet podle písm. b) tohoto ustanovení, jako na souběh opatření, který jej postihne obdobně závažně. Dle názoru stěžovatele všechny tyto skutečnosti ve svém souhrnu zakládají důvodnou obavu z pronásledování na kumulativním základě, resp. nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Navíc při hodnocení obav z pronásledování i vážné újmy jde o posouzení důvodnosti obav do budoucna.

[12] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s rozsudkem krajského soudu a setrval na závěrech svého rozhodnutí. Poukázal na to, že stěžovatel nebyl a není členem žádné politické strany, organizace či hnutí a nevyvíjel ani nevyvíjí žádnou veřejně-politickou činnost. Během sepisování žádosti o udělení mezinárodní ochrany sdělil, že je pouze sympatizantem strany MAK – Hnutí za autonomii Kabýlie, nikoli jejím členem, jak deklaroval později. Žalovaný uvedl, že legitimaci člena mu byla zaslána až následně z Alžírska. Žalovaný ojedinělé krátkodobé zatčení na nepovolené demonstraci nepovažuje za pronásledování ze strany státní moci. Pokud se jedná o postavení Berberů v Alžírsku, může zde docházet ve vztahu k nim k různým nevraživostem či ústrkům, tak jako v jiných zemích ve vztahu k různým menšinám, avšak pronásledování Berberů, kteří tvoří cca 25% obyvatelstva Alžírska, rozhodně není součástí státní politiky. Tuto argumentaci lze obdobně použít na menšinová náboženství, včetně konverze muslimů na křesťanskou víru. Přestože sunnitští muslimové tvoří v Alžírsku velkou většinu věřících, je svoboda vyznání zakotvena v Ústavě a nemuslimové mohou svá náboženství vyznávat, pokud nebudou narušovat veřejný pořádek, a dále mohou pracovat ve veřejné správě a legálně dovážet svou náboženskou literaturu. Stěžovatelova konverze ke křesťanství nadto působí pouze jako

účelová (zde žalovaný uvedl, že stěžovatel nezná reálie), aby měl větší naději získat azyl, k čemuž v současné době také například hromadně dochází mezi muslimy žádající o udělení mezinárodní ochrany v Německu. Možné povolání stěžovatele do armády ještě nelze považovat ze strany státní moci za diskriminaci či pronásledování jedince, byť by se jednalo o účast v ozbrojeném konfliktu. Ze strany občana se jedná o splnění státoobčanské povinnosti. Skutečnost, že stěžovatel je příslušníkem národnostní menšiny Berberů, kteří v Alžírsku představují čtvrtinu veškerého obyvatelstva, a prohlašuje se za nemuslima, na tom nic nemění. Vojenskou službu totiž nastupují všichni branci bez, rozdílu národnosti či náboženské příslušnosti. Žalovaný poukázal na to, že nenastoupení vojenské služby je trestné i ve vyspělých demokratických zemích. Poukázal na to, že stěžovatel jako důvod odmítání nastoupit tuto službu nejprve pouze sdělil, že je pro mír, a až v průběhu pohovoru účelově doplnil, že nechce sloužit diktátorskému režimu.

[13] Žalovaný dále uvedl, že stěžovatelem uváděné násilnosti mezi Berbery a Araby, při nichž zahynulo 25 osob, jsou události z roku 2015, což představuje již značný časový odstup. Dále jsou zde popisovány sankce za „neschválené“ shromáždění, avšak i např. v České republice musí být veřejná shromáždění povolena – existuje zde ze zákona oznamovací povinnost oprávněnou osobou. Žalovaný také trvá na tom, že z informací o zemi původu týkající se Alžírska vyplývá, že konvertité ke křesťanství nejsou v této zemi pronásledováni ve smyslu zákona o azylu. Stěžovatel však ani nezná v tomto směru základní reálie o křesťanství, což dokládá jeho účelový postup, stejně jako důvod odmítání nastoupit vojenskou službu jím uvedený až v průběhu pohovoru (nejedná se o žádný detail, ale o nový účelový důvod – v žádosti stěžovatel uvedl pouze jeden konkrétní důvod odmítání vojenské služby – „je pro mír“).

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Dříve, než mohl Nejvyšší správní soud přistoupit k přezkoumání napadeného rozsudku v rozsahu uplatněných stížnostních bodů, musel posoudit otázku přijatelnosti kasační stížnosti ve smyslu § 104a s. ř. s. Zabýval se tedy otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle tohoto ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Výklad zákonného pojmu *„přesah vlastních zájmů stěžovatele“*, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, provedl Nejvyšší správní soud již ve svém usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaném pod č. 933/2006 Sb. NSS.

[15] Stěžovatel nesouhlasí s tím, jak krajský soud (potažmo žalovaný) posoudil jeho azylový příběh ve vztahu k důvodům pro udělení azylu podle ustanovení § 12 resp. též k doplňkové ochraně podle ustanovení § 14a odst. 2 zákona o azylu. Stěžovatel nesouhlasí s krajským soudem v tom, že se tvrzenými důvody pronásledování zabýval pouze izolovaně a nikoli kumulativně. I když Nejvyšší správní soud obdobná tvrzení ve vztahu k Alžírsku posuzoval u jiného stěžovatele např. v řízení vedeném pod sp. zn. 9 Azs 96/2015, kdy kasační stížnost shledal nepřijatelnou, v projednávané věci je toho názoru, že vznesené námitky je namístě přezkoumat meritorně, neboť otázky nastolené stěžovatelem nebyly v judikatuře Nejvyššího správního soudu dostatečně podrobně rozebrány. Nejvyšší správní soud proto posoudil kasační stížnost jako přijatelnou.

[16] Stěžovatel možné důvody svého pronásledování v zemi původu dovozuje ze tří oblastí: jako následek své berberské příslušnosti, z toho, že je konvertita – křesťanského vyznání ve většinové muslimské společnosti a dále pro odmítání nástupu výkonu vojenské služby.

[17] Tvrzení stěžovatele k těmto důvodům shrnul žalovaný detailně v napadeném rozhodnutí. Nejvyšší správní soud je přitom toho názoru, že žalovaný stěžovateli poskytl dostatečný prostor k tomu, aby řádně a úplně vylíčil důvody své žádosti o udělení mezinárodní ochrany - to zejména při pohovoru dne 22. 10. 2015 a o rok a čtvrt později dne 20. 1. 2017 Úplnost svých tvrzení stěžovatel nerozporoval ani v žalobě a ani později v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud má proto za to, že tato tvrzení plně odpovídají tomu, co chtěl stěžovatel o své situaci žalovanému správnímu orgánu uvést. Tyto skutečnosti poté žalovaný vyhodnotil na základě následujících podkladů, které jsou součástí správního spisu: identifikační kartou Hnutí za autonomii Kabýlie, kterou stěžovatel prokazoval, že je členem tohoto hnutí, výroční zprávou organizace Human Rights Watch 2016 – Alžírsko ze dne 27. 1. 2016, výroční zprávou organizace Amnesty International 2015/2016 – Alžírsko ze dne 24. 2. 2016, zprávou organizace Freedom House – Svoboda ve světě 2016 – Alžírsko ze dne 14. 7. 2016, zprávou Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických – Výroční zpráva o svobodě vyznání v Alžírsku za rok 2015 ze dne 10. 8. 2016, zprávou Ministerstva zahraničních věcí Spojených států amerických o dodržování lidských práv v Alžírsku za rok 2015 ze dne 13. 4. 2016, informací Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra „Vztah Berberů a Arabů na území Alžírska“ ze dne 5. 1. 2017, informací Odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra – Stav bezpečnostní a politické situace v Alžírsku v prosinci 2016 ze dne 22. 12. 2016, informací Ministerstva zahraničních věcí České republiky, č. j. 98860/2015-LPTP ze dne 26. 5. 2015, č. j. MV-42927-2/OAM-2015.

[18] Nejvyšší správní soud shledal, že žalovaný dostatečně reflektoval stěžovatelem tvrzené důvody žádosti o mezinárodní ochranu a obstaral k nim dostatečné množství podkladů, které o dotčených oblastech života v zemi původu poskytují ucelený obraz, mnohdy se tyto zprávy navzájem podporují a doplňují. Proti úplnosti podkladů navíc stěžovatel nic nenamítal a jejich další doplnění ani nežádal, což vyplývá z protokolu o vyjádření k podkladům pro rozhodnutí ze dne 20. 1. 2017. Tvrzené důvody k žádosti o mezinárodní ochranu poté žalovaný konfrontoval se zjištěními, které vyplývaly z těchto podkladů. Nejvyšší správní soud je proto toho názoru, že žalovaný učinil skutková zjištění na základě dostatečného množství podkladů, a že výsledné skutkové závěry mají oporu ve správním spise. Námitka ke kasačnímu důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. proto není důvodná.

[19] Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkami, jimiž stěžovatel namítá nesprávné právní posouzení věci podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[20] Intenzita pronásledování se posuzuje v souladu s § 2 odst. 4 až 7 zákona o azylu, ve znění účinném ke dni rozhodnutí, který je nutno vykládat konformně s kvalifikační směrnicí (srov. např. rozsudek zdejšího soudu ze dne 22. 5. 2009, č. j. 5 Azs 7/2009 - 98, publ. pod č. 1913/2009 Sb. NSS). Za pronásledování se pro účely zákona o azylu považuje *„závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná*

jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.“ Původcem pronásledování nebo vážné újmy se podle ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu rozumí „*státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmou.*“ Podle čl. 9 „kvalifikační“ směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU (jež nahradila předchozí směrnici Rady 2004/83/ES) je pronásledováním „*jednání, které je a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).*“

[21] Jinými slovy, pronásledováním je jak jednání, které vede k porušení neomezitelných lidských práv (například zákaz mučení, zákaz otroctví, právo na právní subjektivitu), tak souběh různých opatření, jež by sama o sobě nebyla pronásledováním, ale ve svém součtu jsou stejně závažná jako zásah do těchto práv (tzv. „*pronásledování na kumulativním základě*“, srov. citovaný rozsudek č. j. 5 Azs 7/2009 - 98, nebo též rozsudek č. j. 5 Azs 66/2008 - 70 ze dne 30. 9. 2008, publ. pod č. 1749/2009 Sb. NSS). Demonstrativní výčet jednání, jež jsou pronásledováním, lze nalézt v čl. 9 odst. 2 kvalifikační směrnice, podle nějž za pronásledování může být považováno mimo jiné i použití psychického násilí nebo jednání namířené proti osobám určitého pohlaví [čl. 9 odst. 2 písm. a) a f) kvalifikační směrnice].

[22] Postavení Berberů v Alžíru všeobecně charakterizuje informace odboru azylové a migrační politiky ministerstva „Vztah Berberů a Arabů na území Alžírska“ ze dne 5. 1. 2017. Relevanci tvrzení o pronásledování z důvodu příslušnosti k berberské národnosti stěžovatel dále dovozuje z informace Human Rights Watch ze dne 27. 1. 2016. Z ní skutečně vyplývá, že 25 lidí zemřelo a 70 bylo zraněno po střetech mezi sunnitskými Araby a Berbery, což potvrzuje i zpráva Freedom House ze dne 14. 7. 2016. Stěžovatelovy obtíže v zemi původu tak nepochybně lze podřadit k negativním jevům, které mohou v Alžíru z důvodu napětí mezi arabským a berberským obyvatelstvem nastat.

[23] Současně je však z těchto zpráv zřejmé, že v případě zmíněných událostí šlo o násilné střety mezi skupinami obyvatelstva, nikoliv o násilí vůči Berberům organizované státem. K postavení Berberů zprávy výslovně uvádějí např., že „*alžírské obyvatelstvo je tvořeno Araby a Berbery. Po letech opomíjení berberské komunity učinili státní činitelé jisté mírné kroky pro uznání jejích kulturních požadavků. Berberský jazyk „tamazight“ je nyní národním jazykem.*“ Informace odboru azylové a migrační politiky ze dne 5. 1. 2017 ke vztahu Berberů a Arabů dále potvrzuje, že jazyk Berberů tamazight je úřední řečí, vyučuje se na školách. Zpráva shodně popisuje střety mezi etnickými komunitami (mj. Berbery a arabskými Šamby), dále však hodnotí Berbery jako dobře integrované do sociální, politické a ekonomické struktury Alžírska s tím, že v Kabýlii přetrvávají separatistické tendence, které představuje hnutí MAK – Hnutí za autonomii Kabýlie. Žádný z výše uvedených

zdrojů, které se víceméně v zásadních směrech v hodnocení postavení Berberů shodují a doplňují (a nic opačného netvrdí ani stěžovatel), však neuvádí nic o tom, že by Berbeři byli systematicky pro svou národnost postihování. Uvedené zdroje naopak v souhrnu popisují, že Berbeři v Alžíru tvoří významnou menšinu (až jedna třetina obyvatelstva), je jí přiznaný podíl na řízení státu a jsou pro ni vytvořeny ze strany státu i podmínky pro rozvoj vlastní identity (vlastní řeč, vzdělání).

[24] Žalovaný i krajský soud vylíčenou situaci v zemi původu zcela akceptovali. Jejich závěr, že stěžovatel nebyl v Alžíru systematicky pronásledován či jinak postihován pro svou berberskou příslušnost, však vycházel z toho, že sám stěžovatel o své situaci neposkytl dostatečně věrohodná tvrzení. O dosavadních zkušenostech uvedl žalovanému (při pohovoru v roce 2015) totiž ve zkratce pouze tolik, že zatčen byl v roce 2011, potíže na vysoké škole měl s jedním profesorem, po jehož odchodu stejně dostudoval a hrozba potíží při výkonu vojenské služby se navíc odehrála v potenciální rovině. O dalších negativních zkušenostech již nehovořil, ochranu u státních orgánů nevyhledal, přitom z Alžírska odešel v roce 2013, tj. přibližně až dva roky po zadržení policií. K okolnostem zadržení přitom uvedl, že byl zadržen bez trestu pouze jednou po dobu jednoho dne v souvislosti s rozehnáním demonstrace. Blíže o důvodu zadržení nic neuvedl, z jeho tvrzení nevyplývají žádné natož věrohodné skutečnosti o činnosti na demonstracích či o jeho úloze při jejich organizování. Při absenci bližšího vylíčení rozhodných skutečností ve vztahu k členství stěžovatele v hnutí MAK pak lze přisvědčit názoru žalovaného i krajského soudu, že stěžovatel působil toliko jako řadový člen či sympatizant tohoto hnutí a není zřejmé, proč by mu pro toto členství mělo hrozit pronásledování. Ačkoliv stěžovatel všechny zmíněné události dává do vzájemné souvislosti s tím, že je Berber, z jeho tvrzení nesvědčí nic tomu, že by na něj z tohoto důvodu ze strany státu docházelo k opakovanému a závažnému nátlaku, ať už by to mělo být z důvodu politické příslušnosti, při studiu či v armádě. Vzhledem k tomu, že i ze zdrojů uvedených výše naopak vyplývá určitý – uzákoněný - respekt vlády k právům Berberů, ztotožnil se Nejvyšší správní soud se závěrem žalovaného i krajského soudu, že tvrzené události nebyly projevem politiky státu a šlo o ojedinělé excesy jednotlivců, proti nimž stěžovatel ani nevyhledal ochranu.

[25] Z konstantní judikatury zdejšího soudu, zejména z rozsudků ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS, ze dne 18. 12. 2008, č. j. 1 Azs 86/2008 - 101, č. 1806/2009 Sb. NSS, nebo rozsudku ze dne 15. 3. 2012, č. j. 7 Azs 12/2012 - 28, přitom vyplývá, že se v případě pronásledování soukromými osobami musí postižená osoba v zásadě vždy obrátit nejprve s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout. Stěžovatel se však ani nepokusil této možnosti využít, přičemž neuvedl žádné konkrétní důvody, na základě kterých by mu měla být státními orgány taková pomoc odepřena, s výjimkou obecných úvah o tom, že státní orgány umožňují bezpečnostním složkám jednat svévolně a nejsou schopny zajistit účinnou ochranu.

[26] Nejvyšší správní soud tak shrnuje, že tvrzený důvod postihu pro příslušnost k berberské menšině nebyl prokázán a není tak naplněn azylový důvod podle ustanovení

§ 12 písm. a) ani b) zákona o azylu, natož ve smyslu článku 9 písm. a) kvalifikační směrnice.

[27] K tvrzenému důvodu pronásledování pro náboženské přesvědčení disponoval žalovaný zprávou Ministerstva zahraničních věci USA ze dne 10. 8. 2016. Zpráva zde popisuje, že v Alžíru je státním náboženstvím islám, všichni jedinci mají právo provozovat svou víru za podmínky ctění veřejného pořádku a dodržování předpisů. Porušování principů islámu stejně jako jiného náboženství se považuje za trestný čin. Ze zprávy vyplývá, že křesťané v roce 2015 získali dokonce povolení pro dovoz biblí. Zpráva na druhé straně uvádí, že americká vláda vyzvala alžírskou vládu k náboženské snášenlivosti. Ze zprávy taktéž vyplývá, že křesťané či židé se často uchylovali do ústraní pro výhrůžky či projevy nesnášenlivosti. Zpráva uvádí o postavení křesťanů další skutečnosti: odhaduje se počet 100 křesťanů z řad občanů Alžírska, celkově mezi 20.000 – 100.000 (včetně cizinců), nebyl hlášen případ, kdy by státní správa stíhala křesťanské občany, kteří se nadále setkávali v neoficiálních domácích církvích. Pokud tyto domácí církve zachovávaly veřejný pořádek, nebyly údajně ze strany státní správy nijak stíhány ani pronásledovány. Tyto skupiny se nejčastěji vyskytovaly v Kabýlii (odtud je stěžovatel). Zpráva dále zmiňuje, že představitelé vlády vyzývali křesťanské vůdce k účasti na akcích pořádaných na oslavu celonárodních událostí stejným způsobem jako muslimské, národní nebo kulturní osobnosti. Zmiňuje se rovněž o diskriminačních obtížích neislámských členů s pohřby, s dědictvím, s dovozem náboženských textů. Ze zpráv tedy na jedné straně vyplývají záruky státu ke svobodnému vyznání, ovšem současně jsou zde i okolnosti, které vyznavačům jiného náboženství než islámu mohou činit obtíže.

[28] Nejvyšší správní soud se již v minulosti zabýval otázkou, jak je možné ověřit věrohodnost tvrzení žadatele, že je vyznavačem křesťanství a že byl pro svoji víru pronásledován. Ačkoli míra znalosti křesťanské věrouky může být v případě jednotlivých žadatelů odlišná, neznalost Bible jako základního pramene křesťanství a významných křesťanských svátků vzbuzuje důvodné pochybnosti o věrohodnosti tvrzení, že žadatel je křesťanem. Otázky ověřující základní znalosti nejsou při nedostatku jiných důkazních prostředků proto nemístným prostředkem (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 8. 2004, č. j. 4 Azs 152/2004-36, č. 903/2006 Sb. NSS). V jiném případě zase Nejvyšší správní soud vyložil, že pokud žadatel tvrdí, že je pro svoji víru pronásledován, musí věrohodně vyložit, v čem jeho víra spočívá, jak se projevuje navenek a s kým dalším a jakým způsobem ji praktikoval (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2005, č. j. 2 Azs 128/2005-50). S ohledem na obtížnost hodnocení, zda je žadatel věřícím, musí přitom správní orgán *"věc hodnotit v celkovém kontextu, kupř. zvážit i tvrzení žadatele o mezinárodní ochranu o hloubce jeho víry, délce doby, po kterou danou víru vyznává, zapojení se do náboženského života příslušné komunity, vzít v úvahu jeho celkový prezentovaný duchovní vývoj apod. V tomto smyslu není vyloučeno ani provádění vhodných výslechů svědků a zjišťování rozsahu povědomí žadatele o příslušném náboženství, jakkoli je třeba k hodnocení výsledků takového zjišťování vždy přistupovat s nejvyšší možnou opatrností"* (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2014, č. j. 5 Azs 2/2013-26, č. 3085/2014 Sb. NSS).

[29] Stěžovatel při pohovoru u žalovaného dne 22. 10. 2015 o křesťanství znal jen část základních principů. Jakkoli by se třeba v době odchodu ze země v roce 2013 mohl cítit diskriminován jako křesťan, svoboda vyznání, kterou po odchodu ze země získal (při pobytech v Rakousku či v Itálii), nevedla ani k tomu, aby o své víře získal hlubší znalosti. Nejvyšší správní soud se proto ztotožnil se žalovaným, že již jen tyto prvotní odpovědi nesvědčily tomu, že by stěžovatel měl být skutečný praktikující křesťan. Z toho je podle názoru Nejvyššího správního soudu zcela zřejmé, že jakékoliv další otázky, které by snad měly vést k hlubší rozpravě žalovaného o vztahu stěžovatele k jeho víře, by již na tomto názoru žalovaného nemohly nic změnit. Vzhledem k tomu, že stěžovatel věrohodně neprokázal ani to, že je skutečně křesťanského vyznání, neshledal Nejvyšší správní soud ve stěžovatelově případu reálné indicie k tomu, že by stěžovatel pro svou víru mohl být pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu.

[30] K poslednímu důvodu možného pronásledování – odpírání vojenské služby – stěžovatel uvedl v pohovoru ze dne 22. 10. 2015 tolik, že po dobu studia na vysoké škole vykonával vojenskou službu, nástup základní vojenské služby ale odmítl z důvodu, že se zbraní v ruce nechtěl bránit arabskou diktaturu. Poté uvedl, že vojenský důstojník mu na lékařské prohlídce už v roce 2008 řekl, že stěžovatel zaplatí za vše, co Berbeři Alžířanům provedli. Na závěr téhož rozhovoru také uvedl, že výkon vojenské služby měl odložený z důvodu studia.

[31] Jak již bylo výše uvedeno, Nejvyšší správní soud nesdílel obavy stěžovatele z potíží při výkonu vojenské služby následkem berberské příslušnosti. Zabýval se tedy relevancí odpírání vojenské služby na základě výhrady svědomí. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 - 49 (publ. na www.nssoud.cz) uvedl, že „*odmítání nástupu k výkonu základní vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím.*“ Odmítání z důvodu náboženského přesvědčení stěžovatel nikdy netvrdil, a co se týče politického přesvědčení, zůstává bez upřesnění, o jaké konkrétní jeho politické přesvědčení se jedná. Z obecného vyjádření stěžovatele, že „*nechtěl se zbraní ruce bránit arabskou diktaturu*“ nevyplývá ani to, v jakém konfliktu či kde by k takové obraně země původu mělo dojít.

[32] Azylově relevantní by bylo také odmítání vojenské služby odůvodněné tím, že by znamenalo ve smyslu rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 8. 1994, č. j. 6 A 509/94 - 27, „*podílet se na bojových akcích, z hlediska přirozenoprávního mezinárodním společenstvím obecně odmítaných (jako např. genocida, etnické čistky, kruté vedení války proti civilnímu obyvatelstvu, vraždění zajatců ap.) právě z těchto důvodů (a nikoli z pouhé averze k vojenské službě nebo ze strachu o život).*“ Ani před takovou hrozbou však stěžovatel nestojí, neboť takový důvod jednak netvrdí, jednak ani ze zpráv nevyplývá, že by se takových činů alžírská armáda v současné době dopouštěla.

[33] Azylově relevantní situaci by také založila hrozba, jež by v dané zemi původu vymezila brance jako určitou sociální skupinu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. K takovým hrozbám se v případě Alžírska vyjádřil zdejší soud v rozsudku ze dne 9. 6. 2008, č. j. 5 Azs 18/2008 - 83 (publ. pod č. 2406/2011 Sb. NSS): „*branci mohou být na základě*

konkrétních skutkových okolností považováni za specifickou sociální skupinu, jejíž příslušníci mohou mít odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, pokud na jedné straně čelí hrozbě násilí ze strany teroristických skupin pro případ, že základní vojenskou službu nastoupí, přičemž příslušný stát (Alžírsko) není schopen jim před tímto nebezpečím poskytnout dostatečnou ochranu, a na straně druhé naopak čelí hrozbě trestů odnětí svobody a dalších sankcí ze strany státu pro případ, že by vojenskou službu nastoupit odmítli." Stěžovatel nijak netvrdí, že by byl postaven mezi dvojí hrozbu ve smyslu citovaného rozhodnutí, neboť násilí ze strany jakýchkoli teroristických skupin nikdy neuváděl. Hrozí mu sice potenciálně trestní stíhání pro nenastoupení vojenské služby, to však nezakládá azylově relevantní pronásledování automaticky, ale jen tehdy, pokud je trestní sankce důsledkem toho, že se branec odmítne zúčastnit bojových operací odporujících mezinárodnímu právu, nebo že mu hrozí trest, jehož intenzita či způsob výkonu zakládá porušení lidských práv.

[34] Samotné trestní stíhání či následné potrestání ovšem v této situaci nezakládá pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, ledaže by bylo uplatňováno diskriminačně nebo by ukládání tohoto trestu či jeho výkon byl nepřiměřený, nelidský či jinak porušoval lidská práva. Ani to se však v nyní posuzovaném případě neprokázalo ani ze zpráv či z tvrzení stěžovatele. Nelze konečně přehlédnout, že i český trestní zákoník, tedy zákon č. 40/2009 Sb., činí v hlavě XI druhé části trestnými celou řadu činů proti branné povinnosti. V českém právu je sice branná povinnost občanů zmírněna tím, že podle čl. 15 odst. 3 Listiny základních práv a svobod nemůže být nikdo nucen vykonávat vojenskou službu, pokud je to v rozporu s jeho svědomím nebo s jeho náboženským vyznáním. Jak však bylo řečeno v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 10. 2003, č. j. 2 Azs 15/2003 - 81 (publ. pod č. 77/2004 Sb. NSS), je toto právo *„spíše součástí nadstandardní ochrany lidských práv dané relativní moderností Listiny než součástí základních a státem nezcizitelných lidských práv ve smyslu mezinárodního, či spíše evropského, konsenzu.*"

[35] Nejvyšší správní soud se tedy se stěžovatelem neztotožnil ani v tom, že by v jeho věci postih za odmítání výkonu vojenské služby v Alžíru byl azylově relevantním důvodem podle ustanovení § 12 písm. a) či b) zákona o azylu.

[36] Jak již bylo výše uvedeno, hrozba postihu či jiných opatření pro příslušnost k berberské menšině a náboženské vyznání nebyla pro nevěrohodnost prokázána vůbec a případný postih za odpírání vojenské služby není ve stěžovatelově případě azylově relevantní důvodem. V této souvislosti proto zcela pozbývá významu úvaha o možném pronásledování stěžovatele následkem kombinace různých opatření, kterým by měl být stěžovatel vystaven a které samy o sobě pronásledováním nejsou. Krajský soud ani žalovaný proto nepochybili, pokud tvrzené důvody nehodnotili jako tzv. „pronásledování na kumulativním základě" ve smyslu článku 9 kvalifikační směrnice.

[37] Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani poslední námitce stěžovatele, že žalovaný i krajský soud nesprávně posoudili tvrzené důvody ve vztahu k hrozbě vážné újmy jakožto důvodu pro udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a zákona o azylu. Nejvyšší správní soud je ve shodě s krajským soudem a se žalovaným toho názoru, že pokud v řízení vůbec nebylo prokázáno, že by stěžovatel měl být v domovském státě vystaven hrozbě pronásledování, tím spíše zde není dán důvod existence nebezpečí vážné újmy ve smyslu §

14a odst. 2 zákona o azylu. Jak již bylo výše vyloženo, za takovou újmu nelze považovat ani případné uložení trestněprávní sankce za odpírání vojenské služby, které naopak má za standardních okolností zcela legitimní základ spočívající v ochraně plnění základních občanských povinností.

[38] Z uvedených důvodů se Nejvyšší správní soud ztotožnil se závěry žalovaného i krajského soudu. Shrnuje proto, že napadený rozsudek krajského soudu je zákonný, kasační stížnost proti němu podanou proto podle § 110 odst. 1, *in fine*, s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

IV. Náklady řízení

[39] Kasační stížnost byla zamítnuta. Nejvyšší správní soud proto o nákladech řízení rozhodl podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Procesně neúspěšný stěžovatel nárok na náhradu nákladů řízení nemá. Procesně úspěšný žalovaný žádné náklady neuplatnil a ani Nejvyššímu správnímu soudu ze spisu nevyplynuly žádné náklady, které by přesahovaly rámec běžné úřední činnosti žalovaného. Náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti mu proto nepřiznal.

[40] Ustanovenému zástupci stěžovatele advokátovi Mgr. Filipu Schmidtovi přiznal Nejvyšší správní soud odměnu za dva úkony právní služby - příprava a převzetí věci a sepis kasační stížnosti včetně repliky stěžovatele k vyjádření žalovaného. Tato replika podle svého obsahu pouze rozšiřuje odůvodnění kasační stížnosti, avšak věcně nepřináší žádné novum. Hodnota jednoho úkonu činí 3 100 Kč (§ 7 a § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb.), k tomu náleží náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (13 odst. 3 citované vyhlášky), celkově tedy 3 400 Kč za jeden úkon, celkem tedy 6800 Kč. Vzhledem k tomu, že advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, navyšuje se tato částka s přihlédnutím k § 57 odst. 2 s. ř. s., o 1.428 Kč (DPH 21%). Nejvyšší správní soud celkem přiznal odměnu za zastupování a náhradu hotových výdajů v částce 8.228 Kč. Tato částka bude jmenovanému advokátovi vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení. Náklady zastoupení stěžovatelky v řízení o kasační stížnosti nese stát (§ 60 odst. 4 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 11. dubna 2018

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu